

Република Србија
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
САВЕТ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ

Број: службено
29. март 2010. године
Београд

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ПОСЛАНИЧКИМ ГРУПАМА

Београд

Поштовани,

Савет за борбу против корупције је од Одбора за одбрану и базбедност Народне скупштине добио позив да у понедељак 22. марта учествује у раду седнице Одбора на којој би се расправљало о спорним питањима везаним за преузимање акција Луке „Београд“. Савет је намеравао да укаже Одбору на два озбиљна проблема која произилазе из незаконитог поступања у приватизацији Луке „Београд“, међутим седница Одбора није одржана.

Продајом акција Луке „Београд“ 2005. године, приватизацијом других лука у Србији и доношењем Закона о планирању и изградњи, постепено су стварани услови да се практично читаво лучко земљиште у Србији, осим новосадска луке, конвертује у приватну својину. Чињеница да је поступак конверзије права коришћења земљишта у право својине започео пре доношења закона о јавној својини и закона о лукама, односно да још увек није утврђено ништа је земљиште у јавној употреби, ништа је лучко земљиште, омогућила је приватним власницима лука да изврше конверзију целокупног лучког земљишта, чак и приобаља у приватну својину. Европска комисија је још 2008. године упозорила нашу земљу да се луке у Србији не користе у складу са стандардима који су прописани за међународне луке. У Студији о административним и регулаторним баријерама у области унутрашњег водног транспорта, коју је септембра 2008. године за потребе Европске комисије урадио међународни институт НЕА, између осталог стоји да се услови у међународном водном саобраћају у Србији могу „из корена променити ако би се донео јасан и практично примењив правни оквир који

би узео у обзир модерне аспекте и препоруке копнене навигације. Приватне активности у лукама морале би се боље координирати и регулисати доношењем свеобухватног закона о лукама, какав до сада није постојао у Србији“.

Једино што би држава сада могла да предузме, уколико лука не обавља своју делатност у складу са прописаним стандардима, јесте да предузећу одузме право на обављање лучке делатности, што би имало погубне последице по водни саобраћај у ситуацији када је лучко земљиште конвертовано у приватно. Наиме, они власници који су луке купили само због земљишта, а не да би се бавили лучком делатношћу, добили би могућност да намерним лошим пословањем затворе луке, након чега би задржали земљиште и променили му намену. Да је ова опасност реална, сведочи случај Луке „Београд“, чији власници у јавним наступима не крију да су предузеће купили само због земљишта, са искључивом намером да на њему граде стамбено-пословни комплекс, тзв. „Град на води“ (прилог 1: интервју Иване Веселиновић дат Вечерњим новостима 9. маја 2009. године). Оваквим плановима власника Луке у потпуности иду на руку измене Генералног урбанистичког плана које је 2009. године усвојила Скупштина Града. У изјави датој Борби 10. децембра 2009. године, руководилац израде ГУП-а у Урбанистичком заводу Београда Јован Урошевић истиче: „Када је реч о Луци Београд, површина од 100 хектара је превелика за лучке потребе града, те ће око 70 хектара бити трансформисано у комерцијалне намене“.

Вишегодишње континуирано доношење штетних одлука довело је до опасности да Србија ускоро остане без свих лука на Дунаву, што је не само привредни и саобраћајни, већ и безбедносни проблем. Упркос јасним упозорењима Европске комисије, до данас није донет закон о лукама, а одредбе Закона о планирању и изградњи почеле су да се примењују пре него што је законом дефинисано шта је јавно земљиште. Након што се лучко земљиште конвертује у приватно, одредбе неког будућег закона о лукама моћи ће да се примене једино на луке које ће држава градити након што закон буде донет. Сматрамо да би Народна скупштина о овом проблему морала да расправља, пре свега због чињенице да су штетне последице по безбедност државе проузроковане поступањем државних органа.

Други важан проблем на који је Савет намеравао да укаже Одбору за одбрану и безбедност, јесте чињеница да су бројна предузећа у Србији, међу којима нека од најпрофитабилнијих, купљена преко фантомских фирми, што указује на озбиљну могућност да се радило о прању новца кроз приватизацију.

Акције предузећа Лука „Београд“ купила је фирма Worldfin из Луксембурга, која осим ове купопродаје није нимала ни један посао, на рачуну је претходно имала 31.000 долара, а акције Луке „Београд“ платила је преко 40 милиона евра. Да се не ради о изузетку, већ о уобичајеној пракси у процесу приватизације у Србији, сведоче бројни други примери које је Савет анализирао претходних година. У поступку пред Посебним одељењем Окружног суда у Београду против „стечајне мафије“, сведок Милан Беко је у свом исказу о преузимању „Ц-маркета“ између осталог говорио о формирању фантомских фирми и њиховој употреби у процесу приватизације. Он их назива „шкољка фирмама“ и наводи да „у овом послу правите фирме за посебну намеру и онда нисте претерано

блиски са њиховим именима, она се изваде из фиоке...“. Преузимање акција „Ц-маркета“, обављено је 2006. године преко фантомске фирме Novafin коју су, према исказу господина Бека, „контролисали“ он и господин Мирослав Мишковић. Novafin се налази на истој адреси у Луксембургу као и Worldfin, такође је основана само ради преузимања акција једног предузећа, а да никада пре овог посла није имала ни један закључен уговор, нити новац на свом рачуну за обављање посла због ког је основана – преузимање акција „Ц-маркета“. Власници Worldfina и Novafina су особе које се, као високи државни функционери и пословни људи блиски режиму Слободана Милошевића, повезују са изношењем нелегално стеченог новца из Србије на Кипар (прилог 2: извод из сведочења Милана Бека пред Специјалним судом за организовани криминал у поступку против „стечајне мафије“; прилог 3: власничка структура Worldfina, коју је Лука Београд доставила у поступку пред Комисијом за заштиту конкуренције). Након преузимања Луке „Београд“, најаве представника предузећа да ће уложити значајна финансијска средства у изградњу „Града на води“, средства вишеструко већа од приказаних прихода Луке „Београд“, стварају сумњу да се прање новца приликом преузимања акција Луке сада наставља кроз пословне активности овог предузећа.

Савет за борбу против корупције је претходних година анализирао феномене доминантне системске корупције као озбиљне претње за развој и јачање демократских институција у Србији. Примери као што су преузимање акција Луке „Београд“ и „Ц-маркета“ јасно говоре у којој мери је корупција доминантна приликом одлучивања државних органа у случајевима где постоје интереси центара финансијске и политичке моћи. Из оба случаја се јасно види да моћ корупције може у потпуности да поништи јавни интерес и доведе у питање безбедност земље. Сматрамо да би расправа у Народној скупштини о овим проблемима била веома важна подршка напорима државних органа да раде по закону, независно од интереса финансијских и политичких центара моћи. Савет за борбу против корупције је спреман да Вам пружи сву потребну помоћ уколико се покрене скупштинска расправа о проблемима системске корупције.

С поштовањем,

ПРЕДСЕДНИК

Верица Бараћ